

Eucharistie

Dankzegging

Het woord eucharistie betekent dankzegging. Jezus nam brood en na gedankt te hebben brak Hij het en zei: “Dit is mijn Lichaam voor u. Doet dit tot mijn gedachtenis [...] en deze beker is het nieuwe verbond in mijn bloed” (1 Korintiërs 11, 24-25). De Kerk is gehoorzaam aan de oproep van de Heer. Zij viert door de eeuwen heen tot op de dag van vandaag de eucharistie.

Eucharistie vieren

De viering van de eucharistie is in de Kerk van levensbelang. Het Tweede Vaticaans Concilie (1962-1965) noemt de viering van het sacrament van de eucharistie “bron en hoogtepunt van het kerkelijk leven” in het document over de Kerk Lumen Gentium (nr. 11).

Paus Johannes Paulus II zegt in zijn encycliek over de eucharistie: “De Kerk leeft van de eucharistie”.

In de eucharistie gedenken wij Gods heilsdaden, het geschenk van het leven en Gods aanwezigheid de eeuwen door. In het bijzonder de menswording van Gods Zoon, zijn leven temidden van ons, zijn sterven aan het kruis en zijn opstanding tot nieuw leven.

In de eucharistie krijgen wij deel aan dat nieuwe leven van heil, want de opgestane Heer komt in ons midden.

Laatste avondmaal

De maaltijd van Jezus met zijn leerlingen was aan de vooravond van zijn lijden en sterven. De apostel Paulus getuigt: “Zelf heb ik van de Heer de overlevering ontvangen die ik u op mijn beurt heb doorgegeven, dat de Heer Jezus in de nacht waarin Hij werd overgeleverd, brood nam en na gedankt te hebben, het brak en zeide: Dit is mijn Lichaam voor u [...] zo ook na de maaltijd de beker.” En Paulus schrijft verder: “Telkens als gij dit brood eet en de beker drinkt, verkondigt gij de dood des Heren, totdat Hij komt” (1 Korintiërs 11, 26).

De woorden van Paulus in de Korintebrief vormen het oudste getuigenis in het Nieuwe Testament van de laatste maaltijd des Heren.

Paasmysterie

Toen Jezus met de apostelen het laatste avondmaal vierde in Jeruzalem was het jaarlijkse Joodse Paasfeest op komst.

Het Joodse Paasfeest gedenkt dat het Volk van God destijds onder leiding van Mozes werd bevrijd uit de slavernij van Egypte. De tocht door de Rode Zee markeert de uittocht en de bevrijding uit die onderdrukking.

Jezus stond met zijn leerlingen aan de vooravond van zijn kruisdood en verrijzenis. Het werd uiteindelijk zijn doortocht uit dit leven naar het eeuwig leven, door dood en lijden heen. Zo viert de Kerk Christus' kruis en verrijzenis.

Offer en maaltijd

De Kerk viert de eucharistie in het licht van Pasen. Enerzijds gedenken wij het levensoffer van Christus aan het kruis, gestorven voor onze zonden. Anderzijds houden wij maaltijd. Wij eten van het brood, het Lichaam van Christus, en drinken de beker, zijn Bloed, om met Christus de verrezen Heer verbonden te zijn én te blijven.

Hij is onze gastheer en tegelijkertijd ons voedsel. Daarom wordt niet alleen gesproken van tafel (maaltijd), maar ook van altaar (offer). Door onze deelname aan de eucharistie worden wij verbonden met de opgestane Heer en krijgen wij deel aan zijn overwinning op de dood. We krijgen deel aan zijn leven.

Gedachtenis

Jezus zegt: “Doet dit tot mijn gedachtenis” (1 Korintiërs 11, 24). ‘Gedenken’ betekent niet dat we alleen met een herinnering uit het verleden bezig zijn, maar dat we Christus opnieuw in ons midden ontmoeten en ontvangen, hier en nu.

Zijn kruisdood en opstanding hebben verlossing bewerkt. Die verlossing - eens en voor altijd - wordt in de eucharistie voor ons in het heden geplaatst, present gesteld.

Door Christus worden we bovendien met elkaar verbonden en wordt de Kerk opgebouwd door Jezus zelf.

Allen die het geloof hadden aangenomen, waren eensgezind en bezaten alles gemeenschappelijk [...] dagelijks bezochten ze trouw en eensgezind de tempel, braken het brood in een of ander huis, genoten samen hun voedsel in blijdschap en eenvoud van hart.”

(Handelingen 2, 44-46)

“Wanneer de Kerk de heilige eucharistie, de gedachtenis van de dood en de verrijzenis van haar Heer viert, wordt dit centrale geheim van het heil tegenwoordig gesteld, en wordt het werk van onze verlossing voltrokken.”

(Lumen Gentium nr. 3, encycliek De Eucharistia nr. 11)

“De eucharistieviering bestaat steeds uit: de verkondiging van het woord van God, de dankzegging aan God de Vader voor al zijn weldaden, vooral voor de gave van zijn Zoon, de consecratie van brood en wijn en de deelname aan het liturgisch gastmaal door het ontvangen van het lichaam en bloed van de Heer. Deze elementen vormen samen één en dezelfde daad van eredienst.”

(Catechismus van de Katholieke Kerk nr. 1408)

Een mysterie dat ons begrip te boven gaat

“Door de consecratie van brood en wijn vindt een verandering plaats van de hele substantie van het brood in de substantie van het lichaam van onze Heer, en van de hele substantie van de wijn in de substantie van zijn bloed. Deze verandering is door de Katholieke Kerk treffend en in de eigenlijke betekenis transsubstantiatie genoemd. De eucharistie is werkelijk een *Mysterium Fidei*, een mysterie dat ons begrip te boven gaat en dat alleen kan worden gevat in geloof.”

(Johannes-Paulus II, encycliek Ecclesia de Eucharistia nr. 15)

De kernhandelingen van de eucharistie

J. Mulders, Utrecht, 1981

Encycliek Ecclesia de Eucharistia

Johannes-Paulus II, Utrecht, 2003

Uw geheim ligt op de tafel des Heren

J. Hermans, Brugge, 1983

Thuiskomen in de liturgie

Bisdom Groningen-Leeuwarden
Groningen, 2008

Ga met ons jouw weg: opbouw, betekenis en vormgeving van de eucharistie

A. de Keyzer, Baarn, 2001

Een uitgave van het bisdom van Breda

I www.bisdombreda.nl

E secretariaat@bisdombreda.nl

T 076 5223444

bisdom van breda